

Közös felelősségünk a magyar tudomány. A Magyar Tudomány Napja Erdélyben – 24. fórum, ünnepi megnyitóbeszéd

(az elhangzott rövidített változat alapján)

Tisztelt Alelnök Úr, Főigazgató Úr, Igazgató Úr, Osztályvezető Asszony,
Tisztelt Rektor Úr, Rektorhelyettes Urak, Elnökök, Intézményvezetők és Intézmény-képviselők,
Tisztelt Vezető Konzul Úr, Tisztelt Megyei Tanács Alelnök Úr,
Mélyen tisztelt Akadémiai Közösség,
Kedves Kollégák, Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Nagy öröm és megtiszteltetés számomra, hogy ilyen szép számban elfogadták meghívásunkat, és jelenlétükkel megtisztelik a *Magyar Tudomány Napja Erdélyben* 24. fórumának ünnepi megnyitóját. Ezt a rendezvénysorozatot 2002-ben hívtuk életre, idei kiadását pedig a Magyar Tudományos Akadémia kétszáz éves jubileumi esztendejéhez kapcsoljuk, a „200 év a tudás és a társadalom szolgálatában” mottó jegyében.

Az elmúlt években gyakran számokkal is jellemeztük a fórumot – nem hivalkodásból, hanem azért, mert ezek mutatják meg, milyen széles kör mozdul meg Erdély-szerte a tudomány ünnepén. Idén 25 rendezvényünk van: több mint 350 előadás, egy kiállítás, három emlékkonferencia, kilenc könyvbemutató, 21 tudományos ülásszak, a tudományos teljesítményt elismerő hét díjátadó, valamint az ünnepi hangulatot emelő három kiskoncert. A 14 kolozsvári esemény mellett Csíkszereda, Gyergyószentmiklós, Marosvásárhely, Nagyvárad, Zilah, Sepsiszentgyörgy és más települések is helyet adnak a programoknak.

Ami számomra ennél is fontosabb: az, hogy ez a lendület huszonnégyszáz év alatt nem lankadt, sőt erősödött. Az Erdélyi Múzeum-Egyesület azért jött létre, hogy szolgálja a tudományos életet, intézményi keretet adjon a tudományművelésnek, és megalakulása óta arra törekszik, hogy hidat teremtsen az egyetemek, kutatóhelyek, közgyűjtemények és az ifjúsági szervezetek világa között. Nem kizorítani szeretnénk egymást, hanem megtalálni azt az egyensúlyt, amelyben a kapcsolatrendszer – az együttműködések hálózata – képes működtetni az erdélyi magyar tudományszervezést, és hozzájárulni az itteni tudományosság megerősödéséhez.

Ha körbenéznek, látják a partnerintézmények molinóit is: jelzés ez arra, hogy a tudomány ünnepét együtt, kölcsönös bizalomra épülő, partneri viszonyban kívánjuk életre hívni és megélni.

Az idei, 24. fórum programja három pillérre épül. Tegnap a Bánffy-palotában egy kettős kiállítással nyitottunk, amely az Erdélyi Múzeum-Egyesület egykori képtárának portréit és az erdélyi magyar akadémikusok arcképcsarnokát mutatja be, szimbolikusan is összekapcsolva múltat és jelent.

Ma itt, a Protestáns Teológiai Intézet dísztermében tartjuk a központi ünnepi plenáris napot. A köszöntők után egy rövid összeállítás következik: felvillannak a kiállított festmények, az

akadémikus arcképcsarnok arcai, valamint azoknak a kutatóknak, pályatársaknak és közreműködőknek az interjú közben készült fényképei, akik segítettek közelebb hozni ezeket az életműveket; végül gróf Mikó Imre megszólaló sorai zárják a filmet. Itt is szeretném megköszönni mindazok munkáját, akik a kiállítás létrejöttéhez hozzájárultak. Kiemelten Tóth Orsolya kolléganőnek, az EME Könyvtár- és Információs Központ Igazgató Asszonyának és lelkes munkatársainak.

Délelőtt ünnepi plenáris előadásokat hallgathatunk, amelyekre a Magyar Tudományos Akadémia és intézményei neves képviselőit, valamint a távoli országokból hazahívott MTA külső tagokat kértük fel. Meghívott előadóink személye is azt üzeni, hogy a Magyar Tudományos Akadémia jubileumi évében Kolozsvár és az erdélyi magyar tudományosság szorosán kapcsolódni kíván az Akadémia ünnepéhez, és látható módon vállalja helyét a magyar tudományos közösség egészében.

Délután a Fiatal kutatók a tudomány szolgálatában fórum ad teret a következő nemzedék bemutatkozásának. Holnap és a következő hetekben az EME szakosztályai és fiókegyesületei folytatják a rendezvénysorozatot; mindez azt jelzi, hogy a romániai magyar tudományosság nemcsak Kolozsvár ügye, hanem egy egész régió közös felelőssége.

Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a Magyar Tudomány Napja Erdélyben akkor hiteles, ha nemcsak egy intézmény munkáját, hanem egy tágabb szakmai közösséget jelenít meg. Ezért is nagy megtiszteltetés számunkra, hogy ma ilyen sok intézmény vezetője és képviselője fogadta el meghívásunkat. Arra kértük őket, hogy rövid, néhány perces köszöntőben osszák meg gondolataikat. Jelenlétük és megszólalásuk annak a hálózatnak a részévé teszi ezt a fórumot, amelyben a magyar tudományosságért végzett munka Romániában valóban közös üggyé válik.

Végül engedjék meg, hogy köszönetet mondjak mindazoknak, akik a 24. fórum előkészítésén és megvalósításán dolgoztak: az EME szakosztályainak és fiókegyesületeinek, a partnerintézményeknek, a programbizottság és a titkárság munkatársainak, valamint mindazoknak, akik előadással, szervezőmunkával, jelenlétükkel teszik teljessé ezt a rendezvénysorozatot.

Kívánom, hogy a mai nap és az előttünk álló rendezvények erősítsék bennünk annak tudatát, hogy a tudomány szolgálata Erdélyben – Romániában – közös felelősségünk és közös lehetőségünk.

Ezennel megnyitom a Magyar Tudomány Napja Erdélyben 24. fórumát!

Kolozsvár, 2025. november 21.

Bitay Enikő,
az MTA külső tagja, az Erdélyi Múzeum-Egyesület elnöke